

Överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län

Rekommendation från Storsthlm

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Överenskommelse med Storsthlm om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län antas.
2. Staden avser att ansluta sig till överenskommelsen 1 juli 2019.

Föredragande borgarrådet Erik Slottner anför följande.

Ärendet

Socialtjänstlagen (2001:453) ger den enskilde rätten att ansöka om särskilt boende till annan kommun enligt 2a kap. 8 §. Det innebär att den kommun som får ansökan utreder, fattar beslut och ansvarar för insatsen. Den föreslagna överenskommelsen innebär ett avsteg från ansvarsfördelningen enligt SoL. Den skulle innebära att utflyttningskommunen fattar biståndsbeslut, samt behåller ett långsiktigt ansvar både för kostnad och för myndighetsutövning så länge den enskilde har behov av insatsen.

Stockholms stad mottog 2018 407 ansökningar om särskilt boende enl. 2 a kap. 8 § SoL från personer boende i andra kommuner. Av dessa har 180 ansökningar inkommit från personer boende i kranskommuner inom Stockholms län, vilket motsvarar 44 % av de totala ansökningarna från personer boende i andra kommuner.

Även om långt ifrån alla av dessa ansökningar beviljas och därmed kommer att medföra en kostnad för staden, innebär ansökningarna också en hel del merarbete för stadens stadsdelsförvaltningar i form av administration och handläggning.

Genom överenskommelsen skulle arbetet och kostnadsansvaret överföras till utflyttningskommunen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Kommunstyrelsens pensionärsråd. Kommunstyrelsens pensionärsråd har valt att inte inkomma med svar.

Stadsledningskontoret ställer sig i huvudsak positiv till att en överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län antas.

Äldrenämnden är positiv till överenskommelsen, även om en klar majoritet av länets kommuner inte ställer sig bakom förslaget i dagsläget.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget, men betonar vikten av att en majoritet av länets kommuner skriver under överenskommelsen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig huvudsakligen positiv till överenskommelsen, men vill särskilt lyfta vikten av att en majoritet av länets kommuner ställer sig bakom överenskommelsen.

Södermalms stadsdelsnämnd ställer sig huvudsakligen positiv till överenskommelsen, men anser att det är viktigt att en majoritet av länets kommuner antar överenskommelsen.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har valt att avstå från att svara.

Mina synpunkter

Antalet äldre personer i Stockholmsregionen ökar och därmed ökar behoven av särskilt boende. Närmare 400 personer sökte 2015 plats på särskilt boende med heldygnsomsorg från en kommun i länet till en annan av länets kommuner. Det är svårt för kommunerna att planera för och budgetera för inflyttande. Detta gör att det finns ett behov av en utökad samverkan mellan kommunerna i denna fråga.

Jag anser att en överenskommelse skulle innebära att staden fick större förutsättningar att planera sin ekonomi.

Överenskommelsen har varit ute på en remissrunda i länet hösten 2017 och bearbetats utifrån inkomna synpunkter. Vid remissrundan var det 14 kommuner som huvudsakligen ställde sig positiva till en överenskommelse och 10 kommuner var huvudsakligen negativa.

Parter i överenskommelsen är de kommuner i Stockholms län som väljer att ingå i överenskommelsen. Övriga kommuner har möjlighet att ansluta sig till överenskommelsen senare.

En överenskommelse skulle inte innebära någon förändring för den enskildes valfrihet. Rätten till att söka boende i andra kommuner kommer att fortsätta gälla.

Jag anser att det är viktigt att en majoritet av länets kommuner antar överenskommelsen. Det är en förutsättning för att överenskommelsen ska fungera så som det har föreslagits.

Därutöver är det viktigt att kommunerna i länet fortsätter att ta ett ansvar kring en utökning av fler särskilda boenden. Swecos befolkningsprognoser visar tydligt att antalet äldre kommer att öka kommande åren och om Stockholms län ska klara av att möta det kommande behovet är fler särskilda boenden en förutsättning.

Även om de remissvar som tidigare har inkommit till Storsthlm visar att endast 14 av länets kommuner ställer sig positiva till en överenskommelse anser jag att det finns övervägande skäl för staden att anta överenskommelsen.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Det är utmärkt att äldreborgarrådet betonar vikten av att kommunerna i länet fortsätter att ta ansvar för en utökning av fler särskilda boenden, med hänvisning till att antalet äldre kommer att öka de kommande åren. Lika viktigt är dock att staden fortsätter att följa sin egen boendeplanering, vilket förutsätter att Micasa Fastigheter i Stockholm AB ges ekonomiska förutsättningar att bygga nya moderna vård- och omsorgsboenden i planerad takt fram till år 2040. Det ingår därför oro att koncernstyrelsen beslutat att föreslå en aktieutdelning om 40 mnkr ur bolaget, vilket undergräver Micاسas möjligheter att bygga upp den goda soliditet som krävs för att klara utbyggnaden av såväl vård- och omsorgsboenden som av seniorboenden.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Överenskommelse med Storsthlm om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län antas.
2. Staden avser att ansluta sig till överenskommelsen 1 juli 2019

Stockholm den 27 mars 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Erik Slottnér

Mats Larsson

Särskilt uttalande gjordes av Clara Lindblom och Torun Boucher (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Antalet äldre personer i Stockholmsregionen ökar och därmed ökar behoven av särskilt boende. Närmare 400 personer sökte 2015 plats på särskilt boende med heldygnsvård från en kommun i länet till en annan av länets kommuner. Det är svårt för kommunerna att planera för och budgetera för inflyttande. Detta gör att det finns ett behov av en utökad samverkan mellan kommunerna i denna fråga.

Grunderna i förslaget till överenskommelsen

Socialtjänstlagen (2001:453) ger den enskilde rätten att ansöka om särskilt boende till annan kommun enligt 2a kap. 8 §. Det innebär att den kommun som får ansökan utreder, fattar beslut och ansvarar för insatsen. Den föreslagna överenskommelsen innebär ett avsteg från ansvarsfördelningen enligt SoL. Den skulle innebära att utflyttningsskommunen fattar biståndsbeslut, samt behåller ett långsiktigt ansvar både för kostnad och för myndighetsutövning så länge den enskilde har behov av insatsen.

Inflyttningsskommunen förmedlar sedan plats på samma villkor som om den sökande var kommuninvånare, det vill säga platser som förmedlas till sökande från utflyttningsskommunen är de som drivs i inflyttningsskommunens egen regi eller som inflyttningsskommunen upphandlat enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) eller lagen om offentlig upphandling (LOU).

Det finns en möjlighet att begära överflyttning av ansvaret enligt socialtjänstlagen (2 kap. 10 a §) från utflyttningsskommunen till inflyttningsskommunen om den enskilde till exempel väljer att folkbokföra sig i den nya inflyttningsskommunen. Med denna överenskommelse skulle denna möjlighet avtalas bort.

Överenskommelsen har varit ute på en remissrunda i länet hösten 2017 och bearbetats utifrån inkomna synpunkter. Vid remissrundan var det 14 kommuner som huvudsakligen ställde sig positiva till en överenskommelse och 10 kommuner är huvudsakligen negativa.

Parter

Parter i överenskommelsen är de kommuner i Stockholms län som väljer att ingå i överenskommelsen. Övriga kommuner har möjlighet att ansluta sig till överenskommelsen senare.

Målgrupp

Målgruppen är personer som bor i en kommun som ingår i överenskommelsen (i ordinärt boende eller i särskilt boende) och vill ansöka om plats i särskilt boende med heldygnsomsorg i en annan kommun som ingår i överenskommelsen.

Ersättningar och avgifter

Utflytningskommunen ersätter inflytningskommunens kostnad för plats enligt samma villkor som inflytningskommunen ersätter boendet genom sina avtal eller intern ersättning.

Om inflytningskommunen tillämpar nivågraderad ersättning gör utflytningskommunen nivåbedömning i samråd med inflytningskommunen, så att bedömningen blir gjord enligt inflytningskommunens regler.

Utflytningskommunen har det fortsatta myndighetsansvaret och debiterar den enskilde avgift enligt utflytningskommunens regler.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Kommunstyrelsens pensionärsråd. Kommunstyrelsens pensionärsråd har valt att inte inkomma med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 december 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig i huvudsak positiv till att en överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län antas. Bedömningen är att det bland annat kommer påverka Stockholm stads ekonomi positivt och att det ligger i linje med kommunfullmäktiges inriktningsmål *1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande* samt *3.1 Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser*.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att en majoritet av länets kommuner antar överenskommelsen. Det är en förutsättning för att överenskommelsen ska fungera så som det har föreslagits.

Stadsledningskontoret vill även lyfta fram vikten av att kommunerna i länet fortsätter ta ett ansvar kring utökning av fler särskilda boenden. Swecos

befolkningsprognoser visar tydligt att antal äldre kommer att öka kommande åren och om Stockholms län ska klara möta det kommande behovet är fler särskilda boenden en förutsättning.

Valfrihet

En överenskommelse skulle inte innebära någon förändring för den enskildes valfrihet. Rätten till att söka boende i andra kommuner kommer fortsätta gälla.

Då förutsättningarna att söka till andra kommuner inte förändras så bedömer stadsledningskontoret att kölängden till stadens särskilda boenden inte påverkas av överenskommelsen.

I Stockholm stads valfrihetssystem gällande vård- och omsorgsboende finns det i dagsläget särskilda boenden belagda i 17 av övriga 24 kommuner i länet. Då stadens valfrihetssystem även omfattar privata vård- och omsorgsboenden så anser stadsledningskontoret att dessa boenden inte ska omfattas av överenskommelsen.

Ekonomi

Stadsledningskontoret anser att en överenskommelse skulle innebära att staden skulle få större förutsättningar att planera sin ekonomi.

Om en person i dagsläget önskar flytta från Stockholm stad till en annan kommun och är i behov av särskilt boende, ansöker den enskilde om insatsen direkt till den kommun som den enskilde avser flytta till, enligt 2 a kap. 8 § SoL. Detta innebär en viss osäkerhet kring uppgifter av hur många från Stockholm stad som ansöker till ett särskilt boende i en annan kommun i länet, men det antagandet som dock kan göras är att dessa ansökningar är färre än dem som kommer in till staden från kranskommunerna. Delvis på grund av det valfrihetssystem som Stockholm stad erbjuder där personer som beviljas plats kan välja boende både inom stadens gränser eller i 17 andra kommuner i länet och att det årligen kommer in relativt många ansökningar om särskilt boende från personer boende i andra kommuner i länet. 180 av de totalt 407 ansökningarna som kom in 2018 om särskilt boende enligt 2 a kap. 8 § SoL från personer i andra kommuner var från kommuner inom Stockholms län.

Förmodligen innebär även överenskommelsen en mindre mängd ansökningar och mindre administration/handläggning för stadens stadsdelsnämnder jämfört med idag, under förutsättning att samtliga av länets kommuner antar överenskommelsen.

IT-system

Dagens it-system kommer att behöva uppdateras om överenskommelsen ska fungera på det sätt som avses. Stadens sociala system kommer behöva kunna hantera att en person kan ansöka i sin hemkommun och ändå registreras och stå i kö till önskat boende i Stockholm stad. Möjlighet till dokumentation är även det av stor vikt.

Avtal

Beslutar staden att anta överenskommelsen så behöver stadens upphandlingsdokument och avtal med de privata vård- och omsorgsboenden, upphandlade enligt LOV, uppdateras i enlighet med överenskommelsen.

Med anledning av att staden behöver vidta ett antal åtgärder så att det finns förutsättningar att kunna följa överenskommelsen så som den har föreslagits, bedömer stadsledningskontoret att det kommer innebära svårigheter för staden att ingå i överenskommelsen om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende från och med 1 juli 2019.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen *Överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende* anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 januari 2019 att ställa sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ställer sig övervägande positiv till att staden antar överenskommelsen om bibehållet kostnadsansvar vid flytt till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län.

Äldreförvaltningen anser bland annat att den nya överenskommelsen bör ha större förutsättningar att efterlevas av de kommuner som väljer att anta den, än vad som var fallet med den tidigare länsöverenskommelsen, som dessvärre inte alltid fungerade så väl i praktiken.

När staden tidigare svarat på remisser om förslag till denna nya överenskommelse, har äldreförvaltningen och stadsledningskontoret angivit som en förutsättning att en klar majoritet av kommunerna inom länet antar överenskommelsen.

Utifrån de remissvar som tidigare har inkommit till Storsthlm, och vad äldreförvaltningen i övrigt har fått kännedom om, finns nu dock en uppenbar risk för att ett flertal av länets kommuner beslutar att inte anta överenskommelsen i detta skede. Äldreförvaltningen beklagar detta, men anser ändå att det finns övervägande skäl för staden att anta överenskommelsen – under förutsättning att någon eller några andra kommuner inom länet gör detsamma.

Den främsta anledningen till äldreförvaltningens positiva inställning till överenskommelsen är att staden årligen får relativt många ansökningar om särskilt boende från personer boende i kommuner inom länet. Under 2018 har staden mottagit totalt 407 ansökningar om särskilt boende enl. 2 a kap. 8 § SoL från personer boende i andra kommuner. Av dessa har 180 ansökningar inkommit från personer boende i

kranskommuner inom Stockholms län, vilket motsvarar 44 % av de totala ansökningarna från personer boende i andra kommuner.

Även om långt ifrån alla av dessa ansökningar beviljas och därmed kommer att medföra en kostnad för staden, innebär ansökningarna också en hel del merarbete för stadens stadsdelsförvaltningar i form av administration och handläggning.

För stadens del innebär ett eventuellt antagande av överenskommelsen dock att staden behöver vidta ett antal åtgärder för att överenskommelsen ska fungera på det sätt som avses. Det handlar främst om ett behov av att införa en funktion i stadens verksamhetssystem, Sociala system, som möjliggör att en person boende i en annan kommun kan registreras, ställas i kö till önskat boende samt att berört boende i kommunal regi eller i entreprenad drift kan dokumentera i ParaSoL respektive Voodok.

Utöver detta, anser äldreförvaltningen, att staden även behöver ta ställning till hur stadens valfrihetssystem för vård- och omsorgsboende bör utformas för personer från andra kommuner som, inom ramen för överenskommelsen, kommer att beviljas särskilt boende med heldygnsomsorg. Detta med anledning av att stadens valfrihetssystem även omfattar privata vård- och omsorgsboenden, belägna inom ett flertal andra kommuner inom Stockholms län. Då överenskommelsens syfte är att underlätta flytt mellan kommunerna, bör valfriheten för personer boende i andra kommuner inom länet som vill köpa plats i Stockholms stad i enlighet med överenskommelsen, begränsas till de vård- och omsorgsboenden som är belägna inom Stockholms stads gränser.

I enlighet med stadens valfrihetssystem för vård- och omsorgsboende, där de personer som beviljas plats av Stockholms stad kan välja mellan ca 130 boenden belägna både inom och utom stadens gränser, kommer staden troligtvis inte köpa så många platser i andra kommuner i enlighet med överenskommelsen. Detta då stadens valfrihetssystem i dagsläget omfattar boenden belägna i 17 av länets övriga 24 kommuner. I de fall staden beslutar att anta överenskommelsen, behöver dock stadens upphandlingsdokument och avtal med de privata vård- och omsorgsboenden, upphandlade enl. LOV, även att behöva uppdateras i enlighet med överenskommelsen.

Med anledning av att staden har ett behov av att vidta vissa förberedelser för att staden ska kunna leva upp till överenskommelsen, bedömer äldreförvaltningen att det kan komma att innebära vissa svårigheter för staden att fullt ut kunna ingå i överenskommelsen från och med den 1 juli 2019. Detta kan dock bero på hur många andra kommuner inom länet som beslutar att anta överenskommelsen från och med denna tidpunkt.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 februari 2019 att ställa sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till att anta överenskommelsen om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län.

Förvaltningen anser att överenskommelsen ger den enskilde inom staden utökad valfrihet vid en ansökan om särskilt boende, vilket förvaltningen ser som positivt för att öka brukarnas möjlighet till delaktighet och inflytande över sina val av boendeinsatser.

Eftersom staden får relativt många ansökningar varje år rörande särskilt boende från personer hemmavarande i andra kommuner inom länet, ser förvaltningen positivt på att anta överenskommelsen utifrån att den innebär mindre administrativa kostnader för både förvaltningen och staden i övrigt.

Förvaltningen menar även att överenskommelsen skulle innebära att äldreomsorgen får bättre förutsättningar att planera sin ekonomi. Vidare anser förvaltningen att överenskommelsen främjar och uppmuntrar till byggande av profilboenden, dvs. vård- och omsorgsboenden med särskilda inriktningar, vilket gynnar länets kommuner utifrån att resurserna används mer effektivt.

Förvaltningen anser vidare att det är av vikt att en majoritet av kommunerna antar överenskommelsen för att syftet ska uppnås.

Utifrån att den tidigare överenskommelsen i länet inte alltid fungerade som tänkt i praktiken ser förvaltningen ett behov av att samordning sker gällande implementering av överenskommelsen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden lämnar svar på remissen enligt detta tjänsteutlåtande.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 31 januari 2019 att ställa sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 januari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig huvudsakligen positiv till att en överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län antas

Förvaltningens argument för detta är bland annat att det ger ökad valfrihet för den enskilde äldre. Detta genom att den äldre ges möjlighet att flytta till boende som är anpassade utifrån individuella behov som kanske inte kan tillgodoses i hemmavarande kommun.

Förvaltningen ser också en ökad möjlighet att långsiktigt planera ekonomi och budgetöversikt. Därför välkomnas särskilt att betalningsansvaret för

utflyttningskommunen kvarstår även i de fall när den boende skriver sig i inflyttningskommunen.

En förutsättning för att överenskommelsen ska fungera så som föreslagits är att merparten av länets kommuner ingår. Därför vill förvaltningen särskilt lyfta att det är viktigt att majoriteten av länets kommuner antar överenskommelsen.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Jessica Stjernström (KD), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 januari 2019 att ställa sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 december 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig huvudsakligen positiv till att en överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilt boende mellan kommunerna i Stockholms län antas.

Förvaltningens argument för detta är bland annat att det ger ökad valfrihet för den enskilde äldre, ger ökad möjlighet för den enskilde att flytta till boende som passar de individuella behoven, ger ökad möjlighet för förvaltningen att planera ekonomin och minskar arbetsbelastningen för biståndshandläggarna.

Förvaltningen anser att det är viktigt att en majoritet av länets kommuner antar överenskommelsen.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslutade vid sitt sammanträde den 29 januari 2019 att avstå från att lämna remissvar.

Reservationer m.m.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) enligt följande.

Vi instämmer i förvaltningens förslag och anser att det är bra att det kommer ett avtal på plats mellan kommunerna i länet.

Utöver detta vill vi framhålla vikten av att utveckla arbetet med uppföljning, för att garantera att våra gamla - de som flyttar ut och de som flyttar in till staden och stadsdelen - ska få en god ålderdom. Det gäller såväl den enskilda uppföljningen på individnivå som behovet av att förbättra metoder för uppföljning och samverkan, såväl inom staden som i länet”.

Ersätтарыtrande gjordes av Jessica Stjernström (KD), enligt följande.

Om jag haft rösträtt hade jag ställt mig bakom Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Åsa Nilsson Söderberg (L), Sus Andersson (MP) och Linn Bessner (C) särskilda uttalande.